

Вовченко М. М.
студент 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Важливою гарантією дотримання адвокатами присяги та засад адвокатської діяльності є можливість притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності. Так, адвокат, як фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність, несе відповідальність за неналежне виконання своїх професійних обов'язків. Відповідно до ч.1 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку [1].

Із ч. 2 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» випливає, що дисциплінарним проступком адвоката є:

- 1) порушення вимог несумісності;
- 2) порушення присяги адвоката України;
- 3) порушення правил адвокатської етики;
- 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;
- 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків;
- 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування;
- 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом [1].

Варто відзначити, що на законодавчому рівні, конкретно не визначено поняття «дисциплінарного проступку», тому проступком можна вважати будь-яке порушення адвоката, що має фактичну підставу для притягнення до дисциплінарної відповідальності.

У ст.35 України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплено такі види дисциплінарних стягнень:

- 1) попередження; 2) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; 3) для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України [1]. Таким чином, постає проблема у таких видах дисциплінарних стягнень і відповідальності в цілому, адже вони не завжди є співрозмірними вчиненому діянню. Це можна аргументувати тим, що було б доречним додати обставини, які могли б пом'якшувати дисциплінарну відповідальність адвоката. До видів дисциплінарних стягнень, що можуть бути накладені на адвоката, доцільно було б додати санкції у вигляді штрафів, грошових стягнень, відсоток від

яких може сплачуватись як членський внесок на забезпечення реалізації органів адвокатського самоврядування. Також, як захід дисциплінарного стягнення, може бути догана адвокатів, що неналежно виконував свої професійні обов'язки.

Сьогодні багато науковців досліджують питання притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. У першу чергу, слід підтримати пропозицію М. А. Женіної щодо закріплення у законодавстві обставин, які пом'якшують і обтяжують дисциплінарну відповідальність адвоката. До перших слід віднести: заслуги, захочення, визнання адвокатом своєї провини. Як обставини, що обтяжують відповідальність, слід розглядати вчинення адвокатом раніше дисциплінарного правопорушення, при цьому слід враховувати наявність не знятої дисциплінарної відповідальності [2, с. 42].

На недостатність належного забезпечення дисциплінарних стягнень щодо адвокатів в Україні неодноразово зверталась увага і М. С. Косенко, яка пропонує введення такого засобу дисциплінарного впливу, як обговорення поведінки адвоката на конференції адвокатів регіону, а у виняткових випадках – на З'їзді адвокатів України, де можна заслуховувати адвокатів, які вчинили дисциплінарні проступки [3, с. 118]. Варто зауважити те, що у даному випадку повинен діяти принцип пропорційності. А саме пропорційність повинна полягати у тому, щоб існував певний баланс між ступенем тяжкості вчиненого проступку адвокатом, обставинами його вчинення, і справедливістю покарання. При цьому, під час вирішення питання щодо виду дисциплінарної відповідальності, потрібно також врахувати стаж роботи адвоката, його відзнаки та винагороди, професійні та ділові якості, а також наявність чи відсутність притягнення до відповідальності раніше. Вбачається, що саме у такий спосіб можна було б значно підвищити рівень відповідальності адвокатів за свої обов'язки перед клієнтами, а також якість надання правової допомоги в цілому.

Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що інститут дисциплінарної відповідальності адвокатів потребує змін, а саме розширення видів дисциплінарної відповідальності адвокатів, та закріплення обставин у законодавстві України, які пом'якшують відповідальність адвокатів.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 червня 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
2. Вільчик Т. Б. Дисциплінарна відповідальність адвокатів в країнах ЄС та в Україні. *Форум права*. 2015. № 4. С. 38–44. URL: http://dSPACE.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12381/1/Vilchik_38-44.pdf
3. Вільчик Т. Б. Дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність адвокатів. *Інформація і право* № 3(15). 2015. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/vilchik.pdf>

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кісліцина Ірина Олександрівна**